

„Виното, което моя приятел Поликрат ми изпрати, е най-хубавото вино, което съм пил до сега,“ говореше той на своите гости на трапезата; „такъвз нящо само Самос може да даде. Срещу туй аз ще му изпратя един товар от нашето най-добро жито.“

Или пък казваше: „Моя приятел Поликрат иска да си сгради нова къща, ала има нужда от вещ човек, който да му ръководи тая работа. Младият Садок ще отпътува веднага за Самос и ще земе със себе си толкова хора, колкото му сж потребни за работа.“

И пак: „Всички казват, че моя приятел Поликрат има една мила дъщеря, която е негова гордост и жива радост. Аз мисля, че ако човек има такова нечувано щастие, каквото има той, то последното минава непременно и върху семейството. Аз имам тук един хубав наниз от индийски бисери, ще ѝ го подаря. Обвийве го добре и турете и тая изцяла памучна одежда. Нека боговете да ѝ подаряват все тъй своето благоволение.“

Тъй бе почитан и обсипван с подаръци щастливия Поликрат. Само един, неговия най-близък сжсед, персийския царски заместник Орйотес, не искаше да го знае и не му пращаше никакви подаръци, макар да владееше големите сжкровища на сваления цар Крез. Ала персиецът не можеше нищо да му направи, защото не притежаваше никакви военни кораби, и Поликрат презираше варварина¹ от сжрдце.

* * *

Цар Амазис египетски бе един от най-хитрите владетели на своето време. Макар и от обикновено потекло и макар да не бе много усвоил египетската мъдрост, той показваше, обаче, често на своите придворни мъдрци, че ги надминава по ясна мисъл и остроумие, и твърде често ги удряше по носа. Така например, един път той се подигра по следния начин с ония, които му хвърляха в укор неговото незначително произхождение, а себе си славеха със своите родословни джрвета. Той заръча на един златар, когото той знаеше, че умее да мжлчи и е доста хитър, да стопи един негов златен леген, с който си служеше ежедневно в своята стая, и да направи от излятото злато една статуйка, представяща един египетски бог. Последният постави той на една улица, и гледаше сега, че всички египтяни вкупом, заедно с тях и най-мъдрите, отдават почет на статуйката. Туй бе вода в неговата воденица. Той им се прися и рече: „Тая статуйка аз заръчах да приготвят от

един сжд, който извършваше най-долна служба, понеже в него си миях краката. Сега вие зехте да почитате, след като то взе друга форма, онова, от което по-рано се отвращавахте. Използвайте това за поука, вие, мъдри мъже!“

Друг път един стар жрвосвещеник, който поради своите години и поради своето положение можеше да си позволи малко повече, смжмри Амазиса със следните думи:

„Ти зле управляваш, Амазис, защото не се носиш като цар. Ти каниш вечер приятели, гощаваш се с тях заедно и пиеш много самоско вино. След туй разни фокусници и шегобийци те забавляват заедно с твоята компания, или пък караш да ти свират разни весели песни, или пък приказки да ти разправят. Туй не е като за тебе. Един фараон трябва цел ден да седи на стола си, сериозен като божество, и да урежда с достоинство своите джржавни дела. Тъй сж навикнали хората в светата страна Египет.“

„О, ти, мъдрост — бездна!“ отвърна Амазис, „виждам сега, че ти не си никакъв стрелец, защото ти би знал непременно, че един добър стрелец олабва винаги своя лжк, щом си е послужил с него, защото инак той ще се отпусне и ще стане негоден. Както е с лжковете, сжщото е и със царете, пък и с всеки човек. След труда трябва да има отпочивка, тъй е право и разумно.“

Цар Амазис бе, обаче, сжщо на мнение, че кжм щастие то винаги и по-малко зла участ принадлежи. Кждето и да погледнеше, вжв всяко домакинство, той виждаше, че боговете не правят, щото джрветата да израстват до небето. Тук смжртта бе направила празнина, там децата беха изродени, по-натам богатството бе загубено. И единствения, при когото туй го нямаше, бе Поликрат. Когато Амазис сега чу, че щастливия приятел си свършил работата със страшните в бой лаледемоняни като на играчка, той се загрижи за него и му писа едно предупредително писмо.

„Скъпи приятелю“, започваше той, „радвам се на твоео благополучие от все сжрдце, туй го знаеш ти, поради това, ще приемеш един добър сжвет от мене. Твоео щастие е нечувано и безподобно. Ала недей да мислиш, че все тъй ще върви това вечно. Както след лятото иде зима, след насищането — глад, тъй и след щастие то иде нещастие. До сега боговете ти изпращаха само радост и веселие; туй изглежда някак, като че те са рекли да ти земат наведнжж всичко и след туй само със злочестина да те дарят.

„За туй, слушай моя сжвет: недей да страшиш от болка! Остави се да те налети страдание, ако такова ти доде, а ако пък не доде, сжздай си сам такова. Откажи се доброволно

¹) Древните елини сж били горди със своята умствена култура и непреджка в изкуствата и наричали другите народи „варвари“.